

Risikoperioder for sodødelighed i danske besætninger

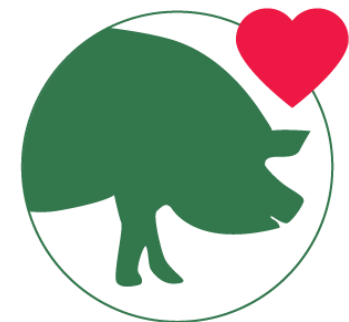
Lisbeth Ulrich Hansen

Tina Birk Jensen

Hanne Bak

Mira Willkan (analyser og grafer)

Soseminar 19. marts 2024

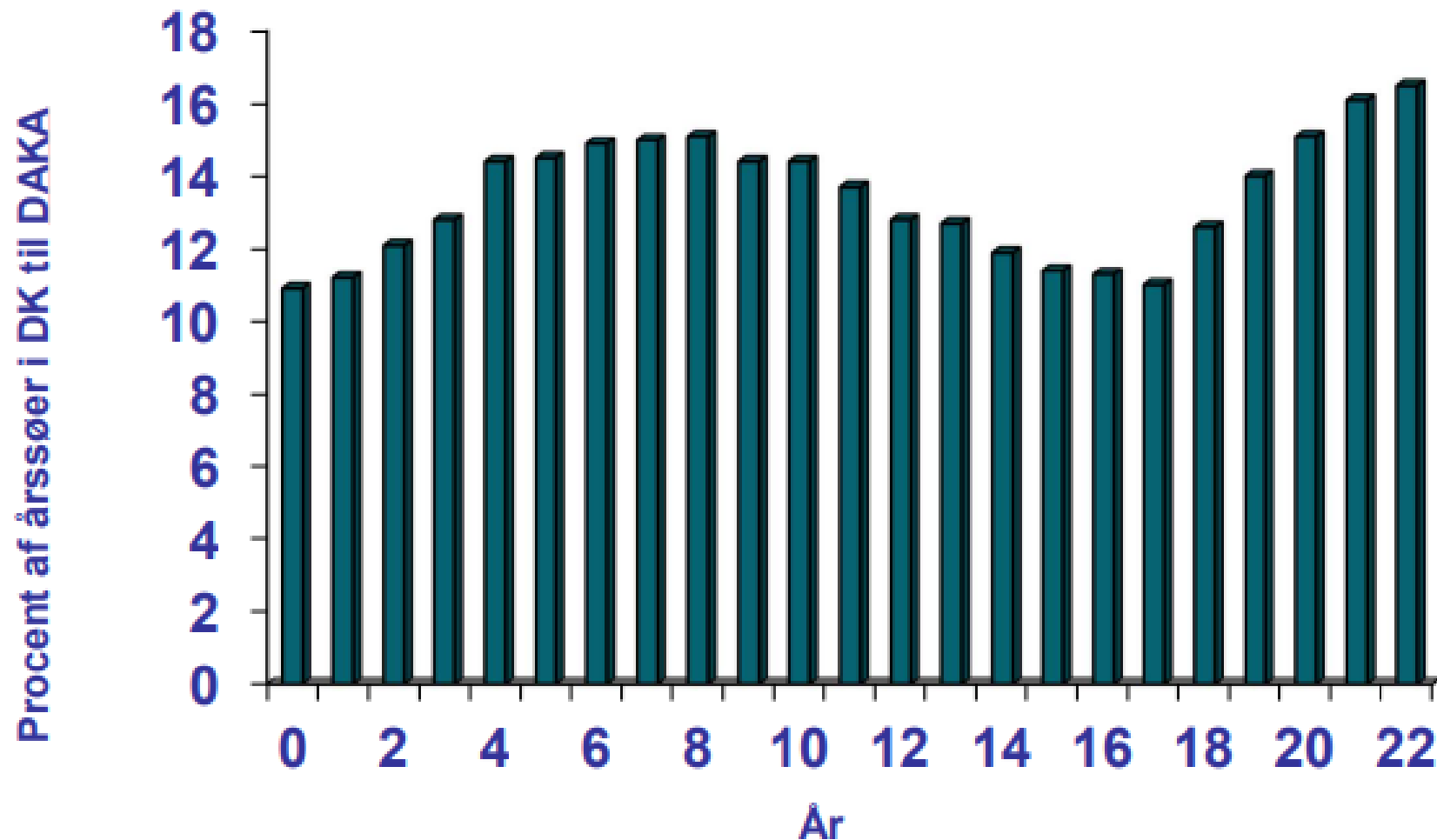
SoLiv 2.0

STØTTET AF

Svineafgiftsfonden

SEGES
INNOVATION

Sodødelighed – et problem for branchen!

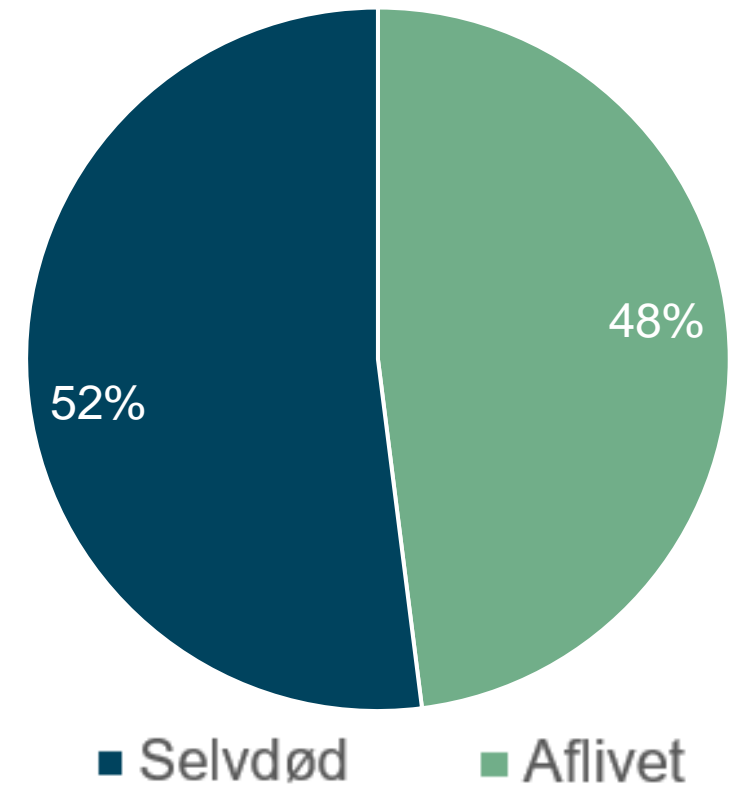
16,5 pct. af
årssøer

Tab på 42 kr./årsso
pr. procentpoint

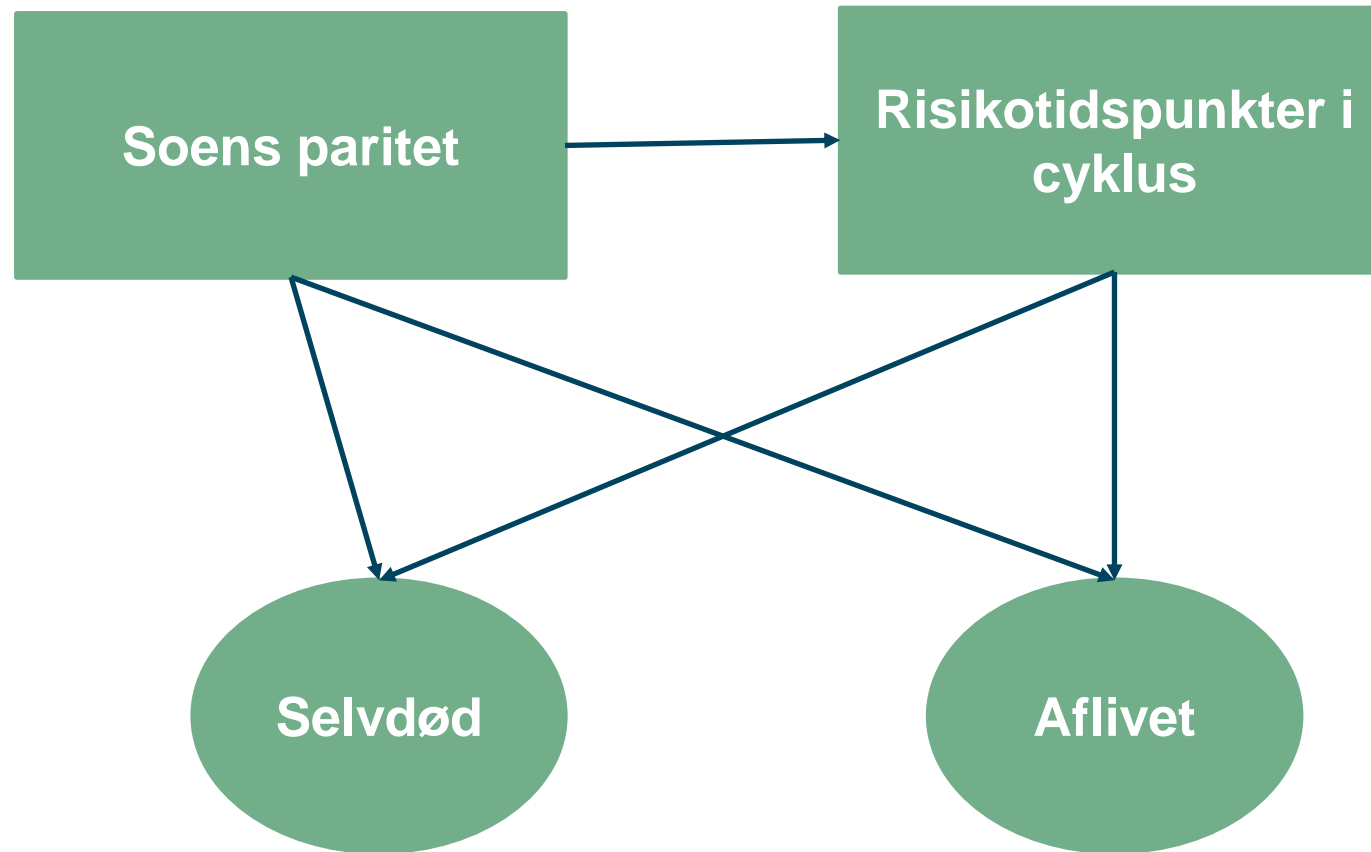
Ny viden med dataanalyser

SEGES *InSight*

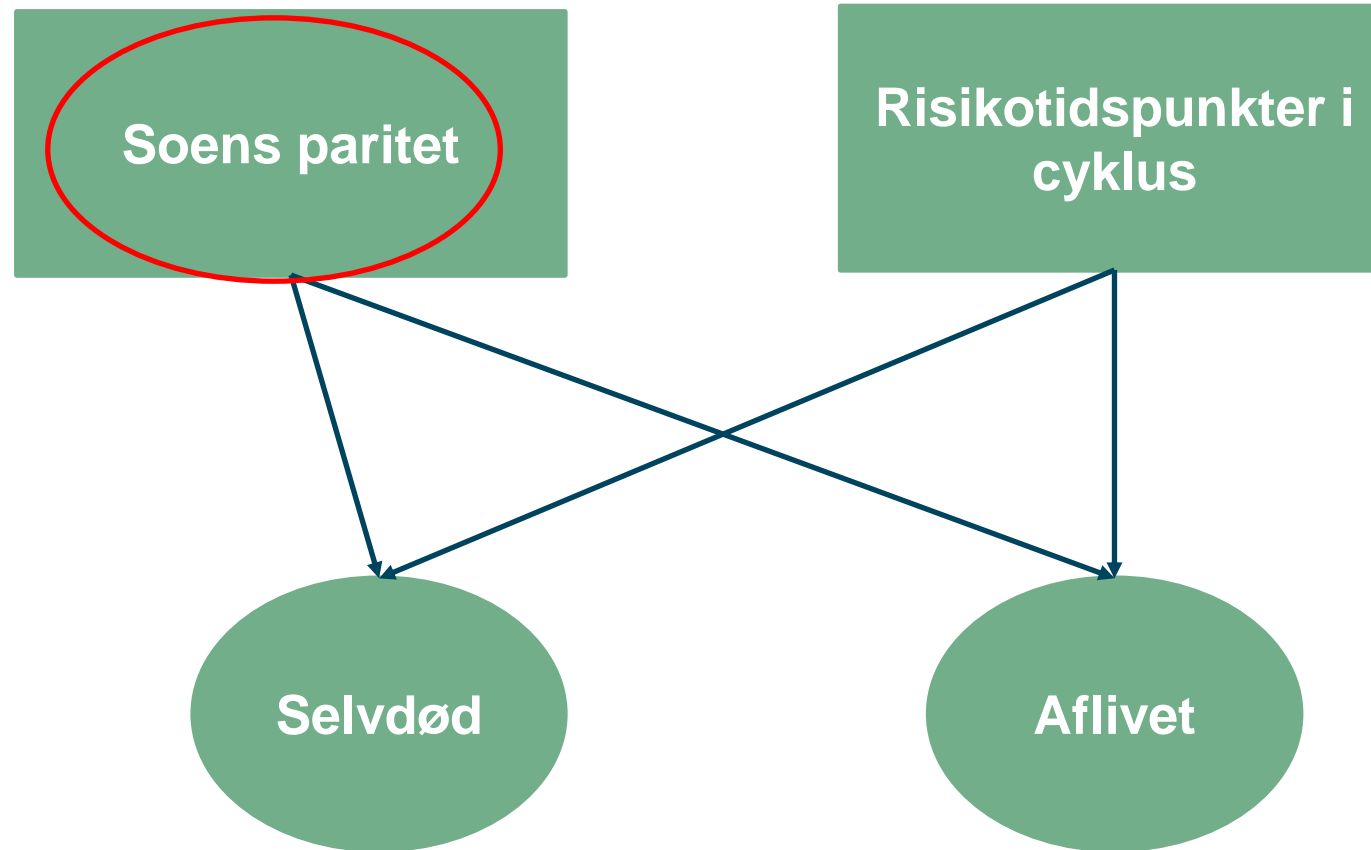
- Data for perioden 2021-2023
 - 108 produktionsbesætninger
 - 268.248 søer
 - 766.229 cyklusser
- Sodødelighed - **15 pct.** døde søer af årssøer

Hvad påvirker sodødeligheden på tværs af besætninger?

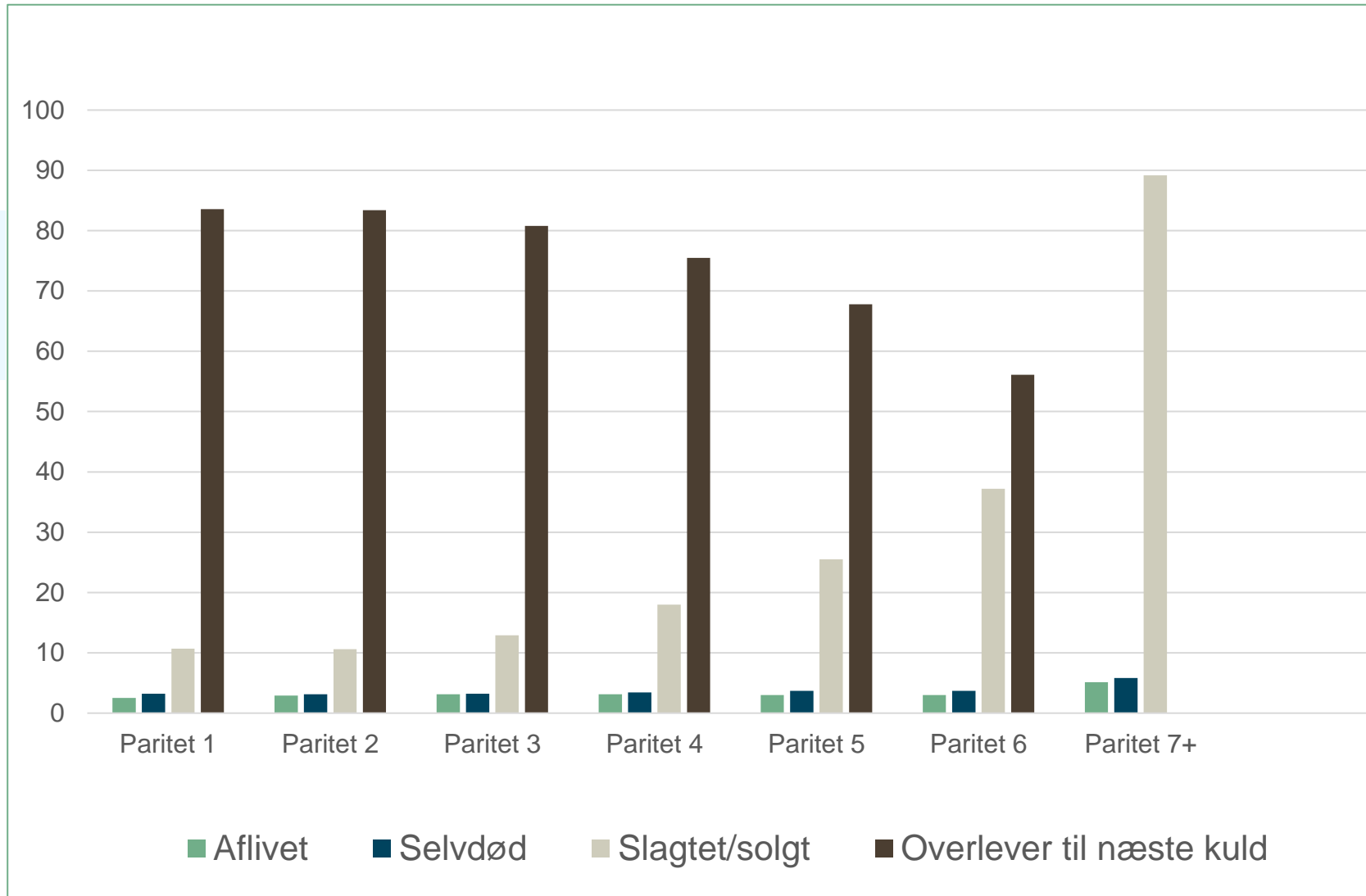

Hvad påvirker sodødeligheden på tværs af besætninger?

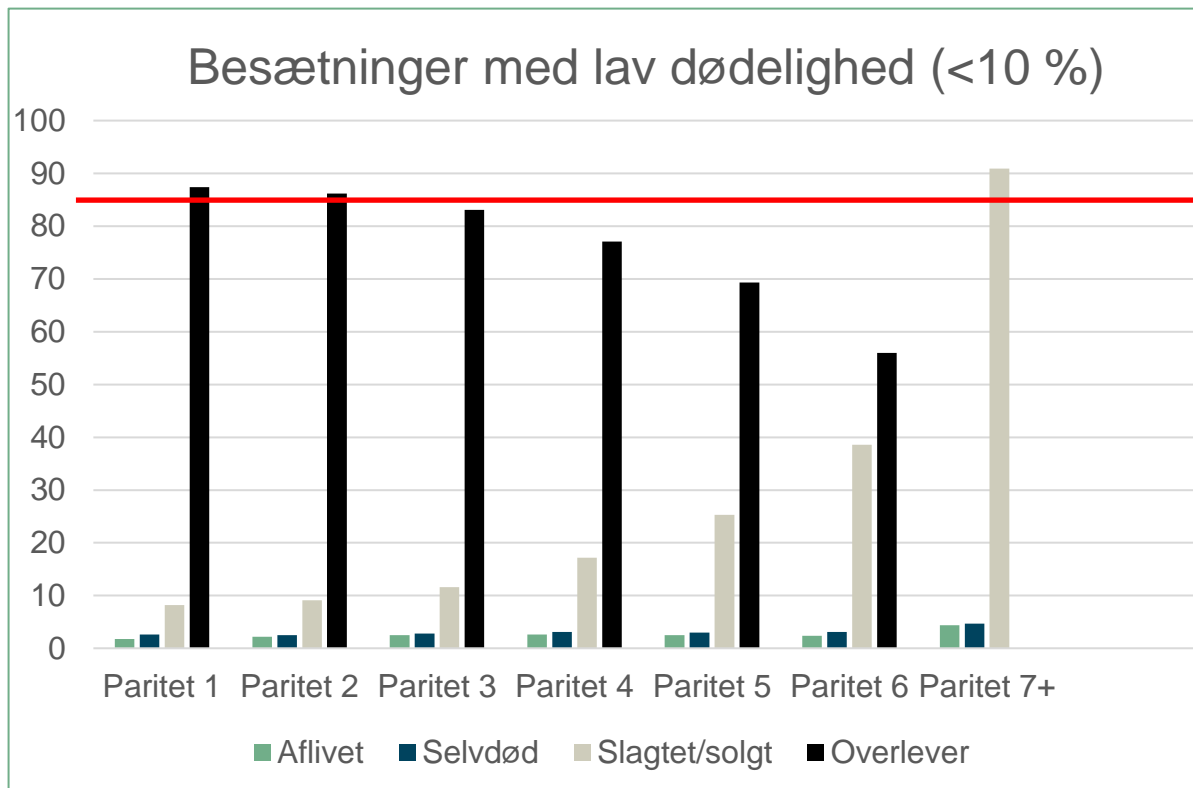
Hvad sker der med søerne i de enkelte pariteter?

Procent
fordeling

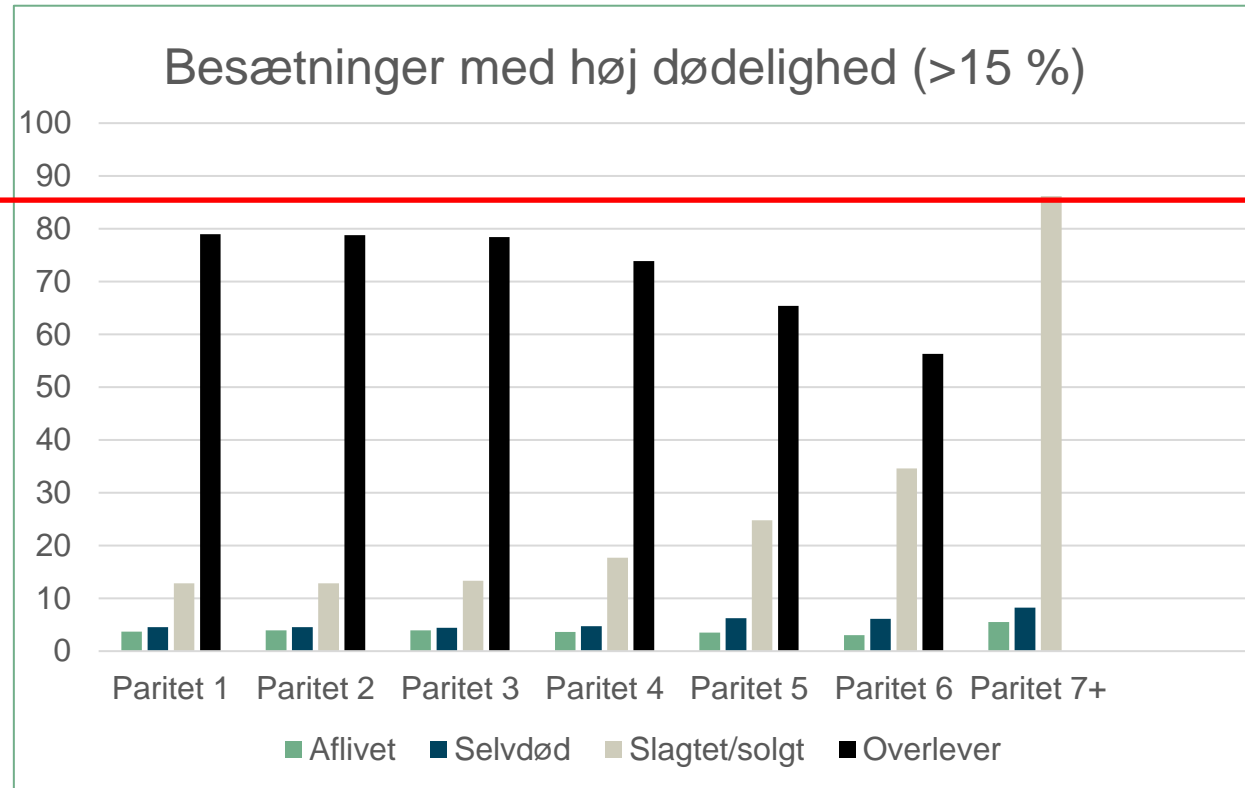

Paritet og sodødelighed – lav/høj sodødelighed

45 besætninger

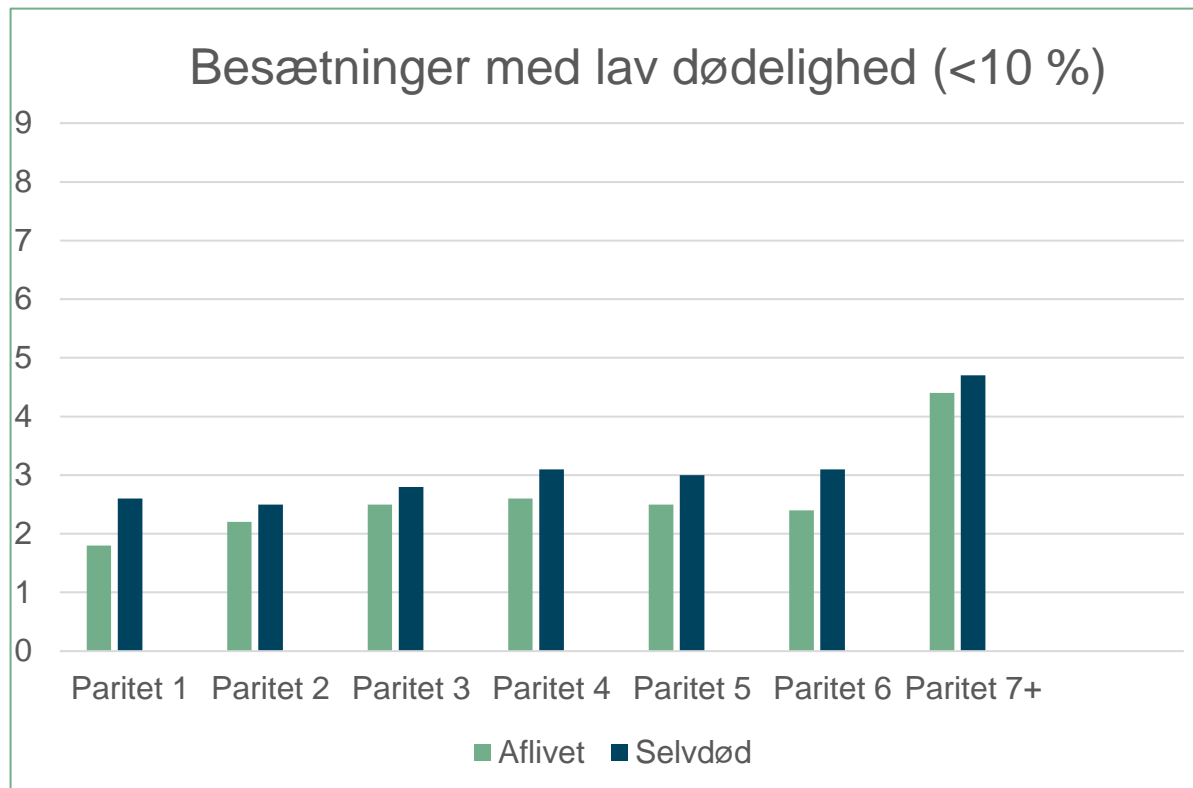

21 besætninger

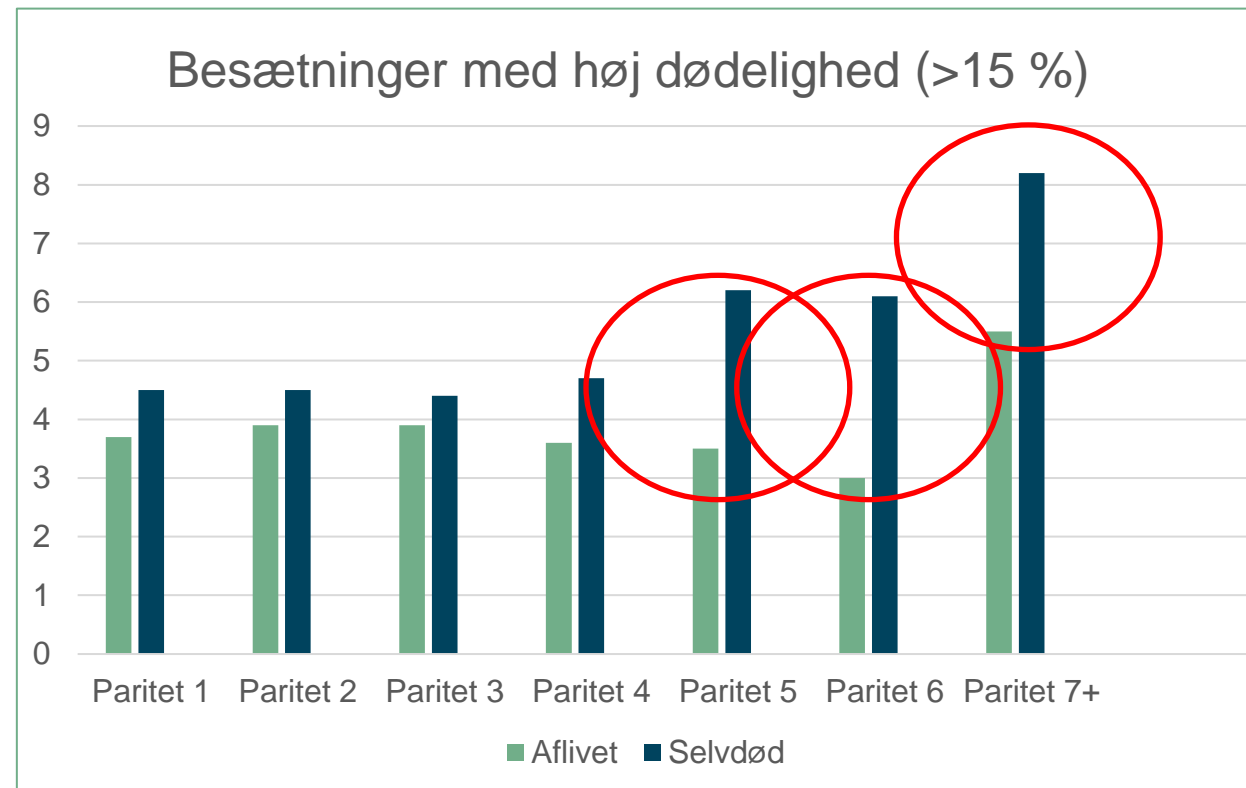

Paritet og sodødelighed – lav/høj sodødelighed

45 besætninger

21 besætninger

Paritet og sodødelighed

Hvad kan vi sige?

- Besætninger med lav dødelighed formår at passe bedre på de unge søer
- I besætninger med høj sodødelighed er der:
 - Flere 1. og 2. paritetssøer, der ikke overlever
 - Flere ældre søer, der er selvdøde

Hvad kan gøres for at redde de ældre søer?

- Svært at give et klart svar, men ved...
- Flytning af søer til farestalden
 - Ældre søer får mange dødfødte
 - Søer, der gentagne gange er medicinsk behandlet
 - ..og søer fra sygestier er sårbare
- Lige efter faring
 - Søer, der har modtaget faringshjælp
 - Eller har tilbageholdte fostre har øget risiko for infektion (dør)

Hvilke søer skal slagtes efter fravænning?

- Ved flytning til farestalden kendes
 - Alder, medicinske behandlinger, gang
- Lige efter faring
 - Kuldresultater, moderegenskaber
- Klare kriterier beskrives og indarbejdes
 - Vægtning af kriterierne
 - Udpegning af ansvarlig for udvælgelse
- Kun søer, der kan klare endnu en cyklus løbes
- Hitliste

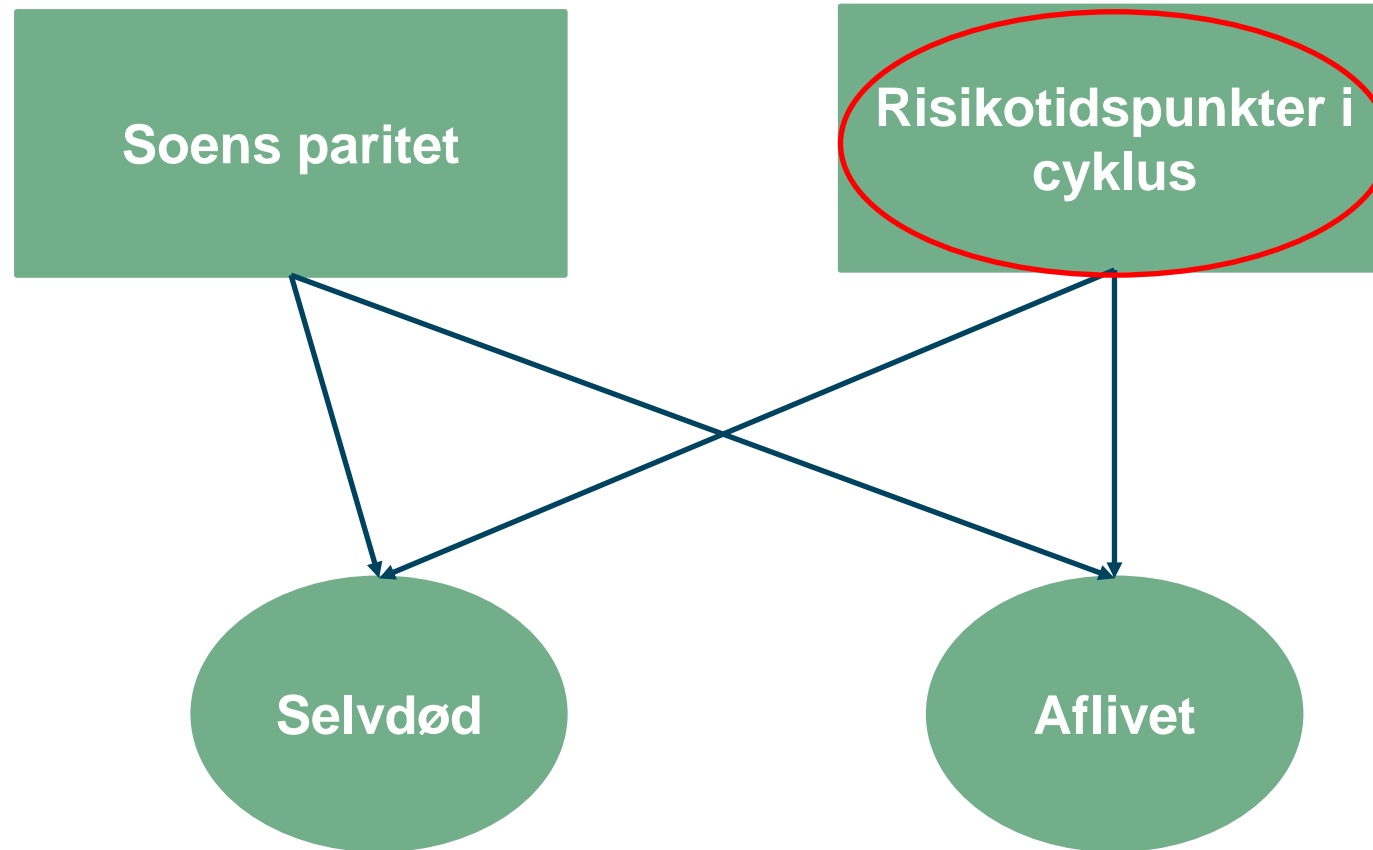
Robuste polte er en god start

- Ved hver flytning vurderes
 - Benstilling
 - Gang
- Ved løbning anbefales
 - 150-165 kg
 - 13-16 mm rygspæk
 - 30-33 uger
- Altid ..

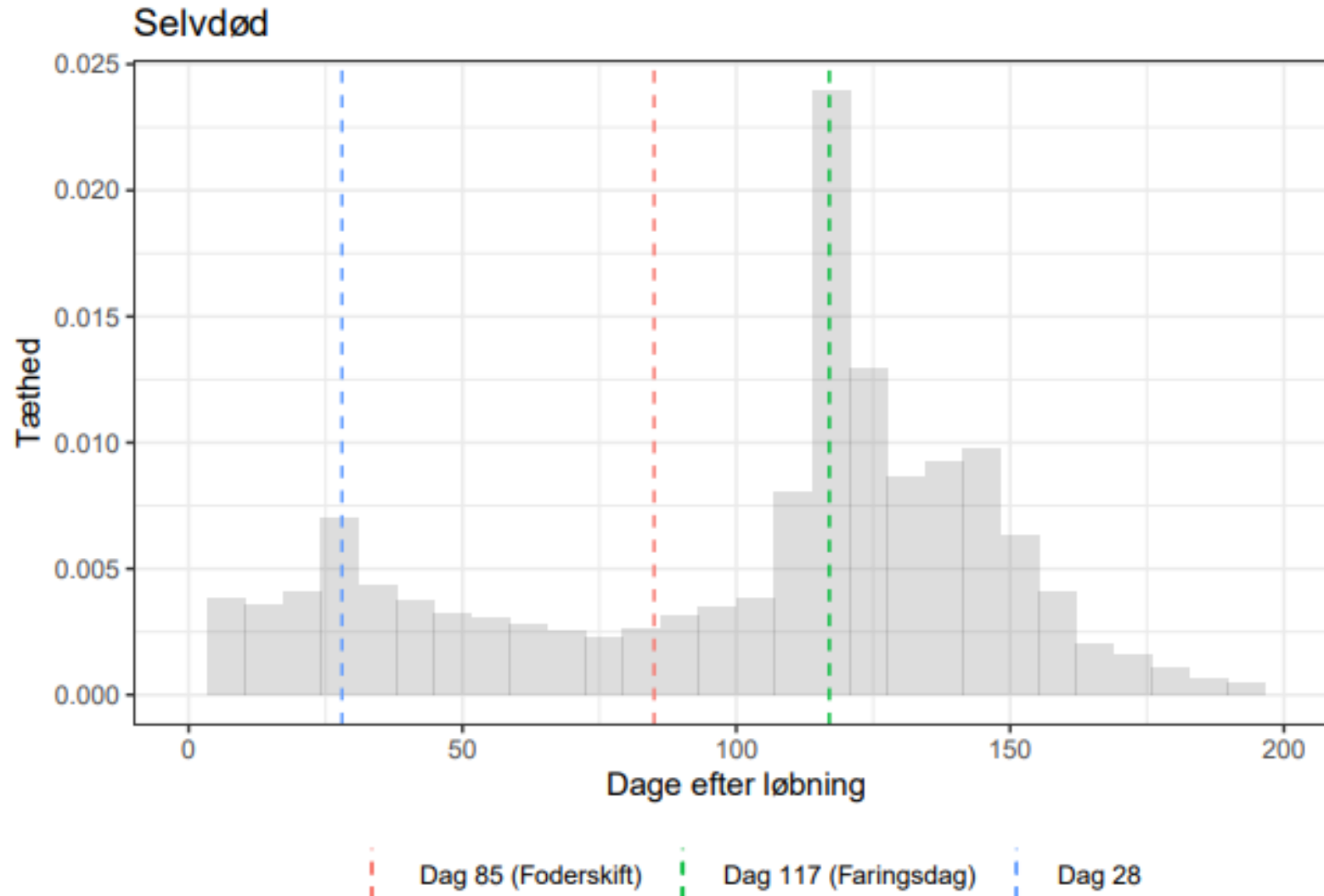
	Lovkrav	Anbefaling
7-30 kg	0,3 m ² /dyr	+ 20 %
30-50 kg	0,4 m ² /dyr	+ 20 %
50-85 kg	0,55 m ² /dyr	0,75-1,0 m ² /dyr
85-110 kg	0,65 m ² /dyr	1,0-1,5 m ² /dyr
110 kg +	1 m ² /dyr	1,5-2,0 m ² /dyr

Hvad påvirker sodødeligheden på tværs af besætninger?

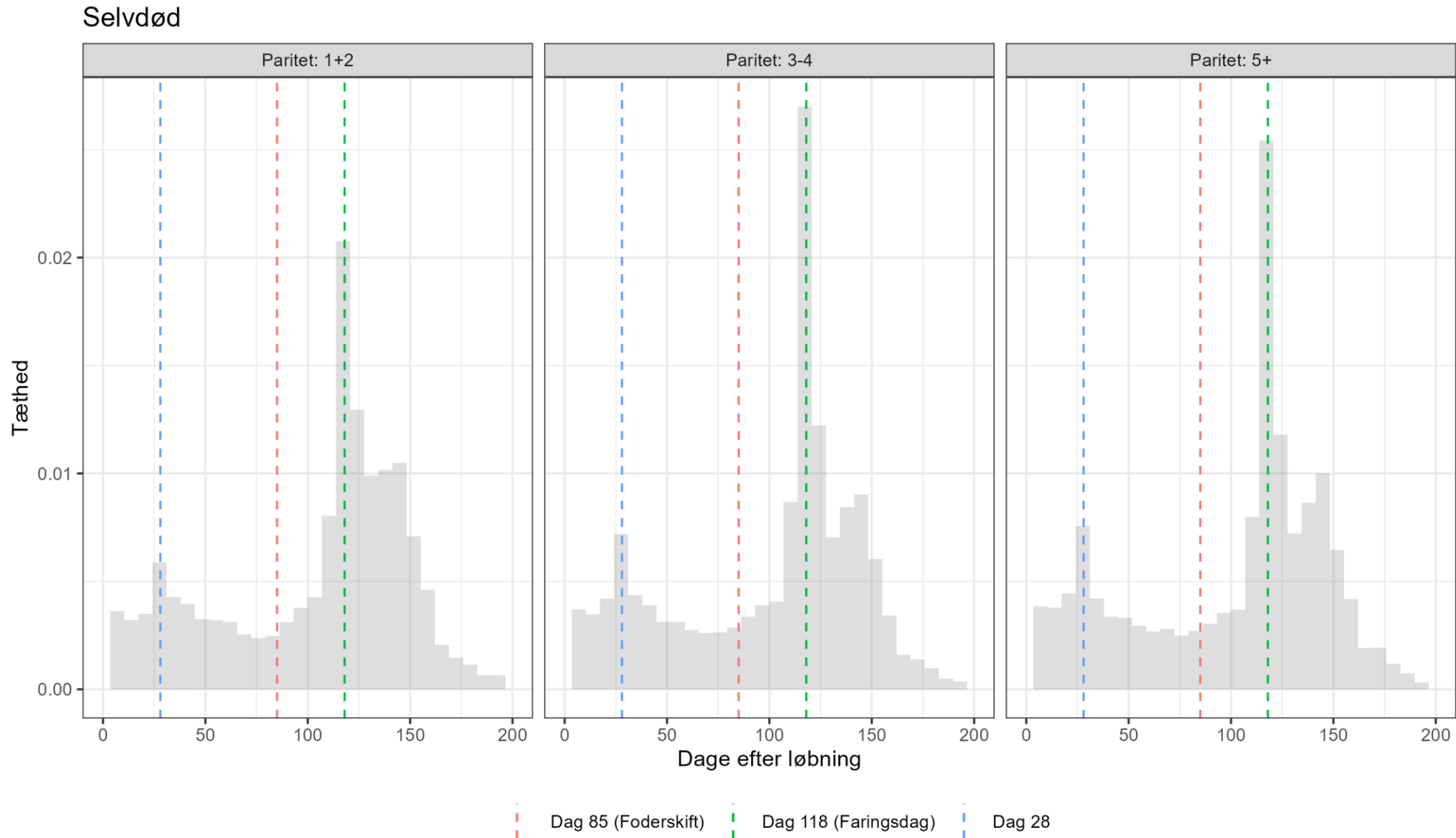

Selvdød – risikotidspunkter i cyklus

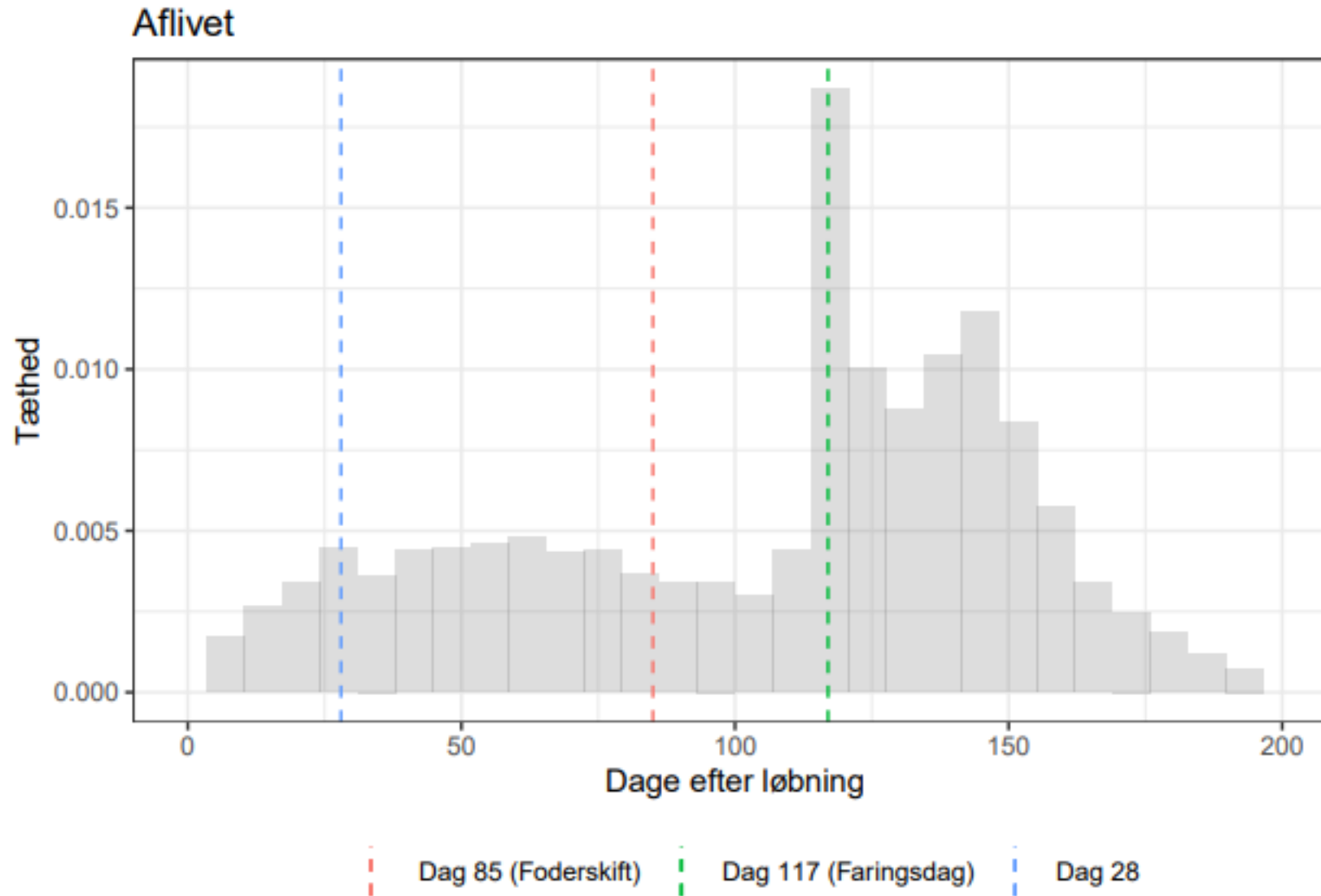
Dødstidspunkt i forhold til løbning

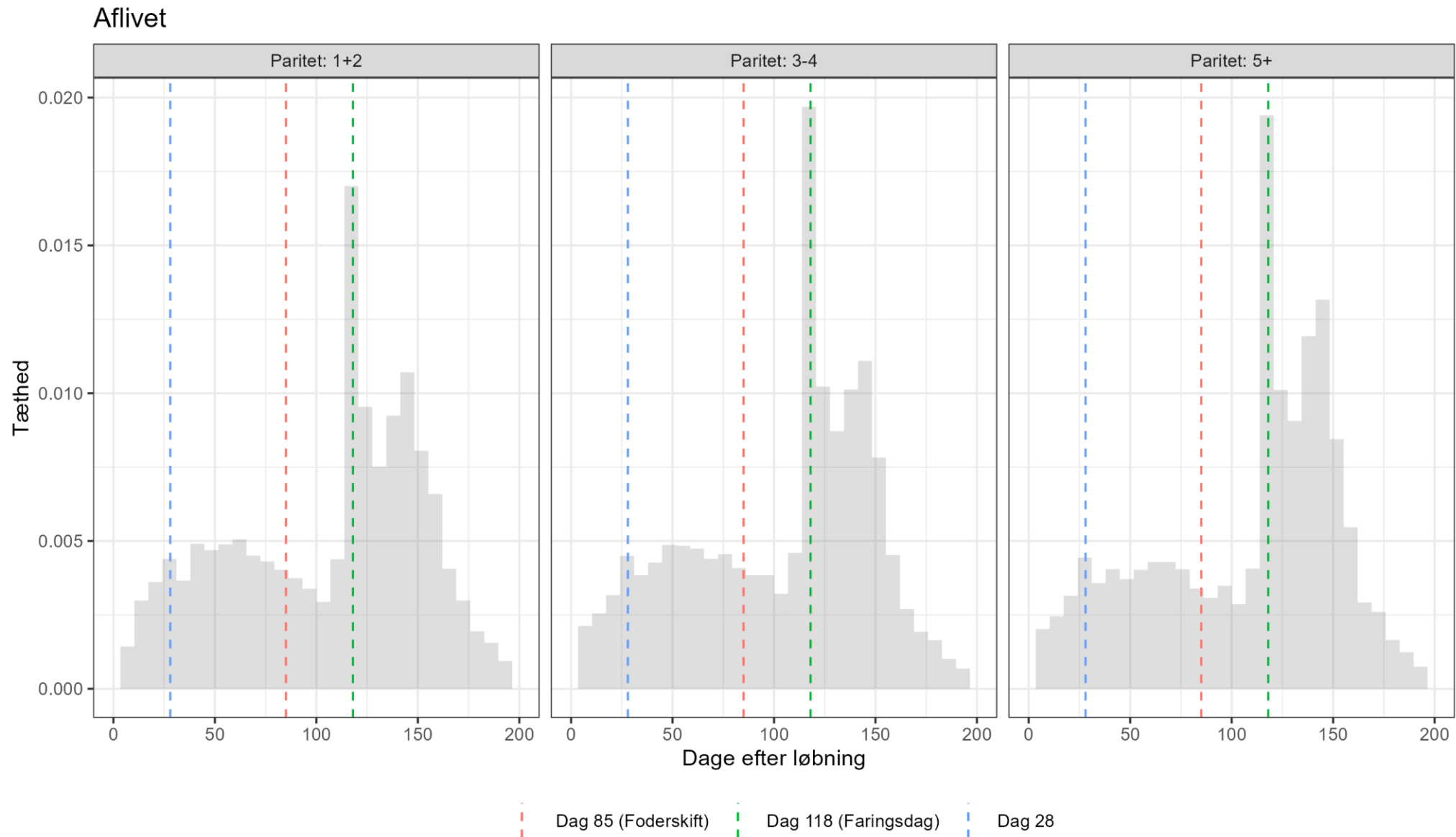
Selvdød – risikotidspunkter i cyklus

Aflivning – risikotidspunkter i cyklus

Aflivning – risikotidspunkter i cyklus

Risikotidspunkter for sodødelighed

Hvad kan vi sige?

- Tidspunktet omkring faring er det største risikotidspunkt for selvdød og aflivning
- Risikotidspunkterne er ens for alle pariteter
- Søer aflives i løbet af hele cyklus
- Risikoen for selvdød stiger omkring **dag 28** efter inseminering og igen **op til faring**

Gruppering øger risikoen for halthed og død

- Søerne slås for at få *først* adgang til foder og gode liggepladser
- Mætte søer (dobbel ration på grupperingsdagen)
 - 50 pct. ekstra foder de første 4-5 dage
 - Halm, hø/wrap, roepiller, hvedeklid/havre/-skaller
- Mange attraktive liggepladser
 - Lave liggevægge
- Plads har indflydelse på varighed og alvor af rangkampe
 - Forsikrings søer fylder !
- Skridsikkert gulv, så udskridning undgås

Kun gruppering én gang pr. cyklus

- Stabile grupper
 - Alternativt semi-stabile grupper
- Gylte indsættes 1-3 dage før søerne i stabile grupper
 - Alternativt grupperes gylte inden indsættelse i stier med søer
- Gode liggepladser til alle dyr i stien sikrer, at gylte integreres i gruppen med søer
- **Mærk gyltene op,** så de kan følges dagligt

Ekstra dagligt tilsyn i stier, der er ny-grupperet

Det daglige tilsyn i alle stier

- Alle søer skal ses i bevægelse hver dag
- Vær to om opgaven!
- Halm får søerne til at rejse sig
- Medicinsk behandling af milde tilfælde (smertelindring)
- **OBS-søer** følges de næste dage
- Klare aftaler i besætningen
 - Medarbejderne inddrages
 - Besætningsdyrlægen anviser behandlingsstrategi
- Men ikke en nem opgave....

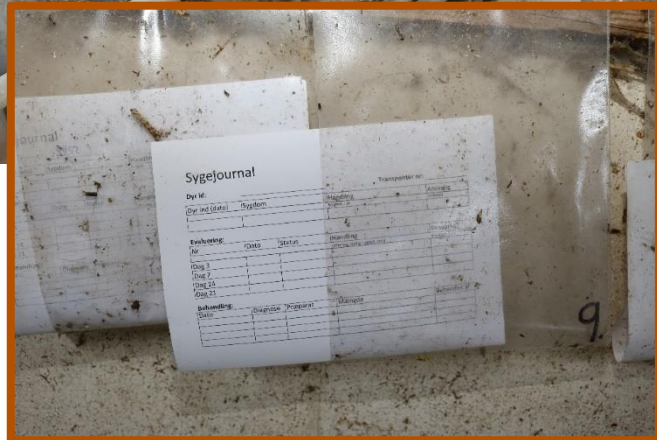

Spot på søer med afvigende adfærd

Mange rigtig gode sygestier med blødt leje

Lovkrav om 2,5 % pladser
Anbefaling er 3 % (ædebokse); 5 % (ESF);
10 % (gulvfodring/vådfodring i langkrybbe)

Take home messages!

- **Management er den mest afgørende faktor (ledelse, prioritering, oplæring)**
- **Tidlig indsats medfører, at søerne slagtes fremfor aflives/dør**
- **Brug den viden, der allerede foreligger og hav fokus på:**
 - Poltens opvækst
 - Kvalitet af dyr, der løbes
 - Belægningsgrad
 - Dagligt tilsyn
 - Sygestier med blødt leje, sygejournaler og daglig opfølgning
- **Data giver mulighed for at blive klogere på årsager og risikofaktorer**

Tilmeld dig SEGES InSight!

SEGES InSight

SEGES
INNOVATION

Spørgsmål?